

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Ess o data in septemana : Duminec'a.

Pretulu abonamentului :	Pretulu insertiuniloru :	Correspondintiele si banii de prenumeratiune
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu	sè se adreseze la Redactiunea dela
" " " " " jum. anu 2 „ 50 „	cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	„BISERIC'A si SCOL'A“
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	in Aradu, la institutul pedagogicu-teologica.
" " " " " j. a. 3 „ 50 „		

INVITARE DE PRENUMERATIUNE

LA

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

pe anulu 1882.

Câtev'a dile ne desparte, si fói'a nóstra intra in anulu alu si eselea alu esistentiei sale. Este scurtu timpulu de cinci ani, de cand lup-tàmú pre acestu terenu. Elu este inse de ajunsu, pentruca se cutezàmú a dice, ca am trecutú preste greutàtiele inceputului.

Astadi lumea ne cunósce, ne cunósce program'a, si modulu, in carele voimu a o realisá. Nu vomu provocá la trecutulu nostru, ci ne vomu marginí numai a dice, ca avendu o multime de cestiuni, de cari trebue se ne ocupàmú intru interesulu publicului, intru interesulu bisericeii, scólei si literaturii, vomu continuá lupt'a, la care ne amu angagiatu pre acestu terenu armati cu esperientiele trecutului si basati pre puterile angagiate intru esecutarea acestei lucrári.

Dreptu ce multiemindu onoratului publicu pentru spriginulu, ce ni-l'a datu in trecutú si rogandu-lu a nu ne denegá acestu spriginu nici pentru viitoriu, deschidemu abonamentu nou la „Biserice'a si Scól'a“ pre anulu 1882. Pretiulu de abonamentu este acel'a, care se vede in frontispiciulu foii, adeca 5 fl. pe anu si 2 fl. 50 cr. pre jumetate de anu pentru Austro-Ungari'a, ér pentru Romani'a si strainetate 7 fl. pe anu si 3 fl. 30 cr. v. a. pre jumetate de anu.

Banii de prenumeratiune ne rogamu a-se adresa la *tipografi'a diecesana in Arad*, mai cu inlesnire prin asemnatiuni postali.

Cand ceremu spriginulu onoratului publicu pentru sustienerea acestei foi, nu potemu promite altceva, decât ca ne vomu silí a ne implini dupa puteri cu cea mai mare conscientiositate

detorinti'a, respective vomu cautá a tractá in cadrulu programei tóte cestiunile insemnate, ce se ivescu in vietí'a nóstra bisericesca, scolastica si literaria. Cu deosebire ne vomu indreptá inse tóta atentiunea asupra administratiunei bisericescii.

Ni s'a disu din multe parti, ca in trecutú ne am ocupatu pré multu de doctrina, si de cestiuni subtili si greu de intielesu.

A fostu indreptatita in parte acésta obiectiune, dar in considerarea faptului, ca in doctrina este bas'a intregii nóstre vietii, am tienutu acést'a de o necesitate imperativa.

Pre viitoriu inse spre a poté veni in ajutoriu administratiunei bisericescii ne vomu ocupá inse mai multu cu cestiuni, ce sunt la ordinea dilei, cá astfeliu se avemu ocaziune a discutá si a ne luminá in privinti'a modului, cum are a se esecutá legea nóstra organica conform spiritului ei si conform trebuintieloru poporului nostru.

Banii de prenumeratiune ne rogamu a se trimitte cât mai curend, ca se ne scimu orientá in privinti'a numerului esemplarielor, ce avemu a tiparí, si ca se potemu inlesni espeditiunea foii.

Redactiunea.

Solidaritatea între preoti si invetiatori.

(Continuare si fine.)

Certele dintre oficiantii nostri din parochia, de cari suferé atât de multu poporulu provinu, precum am disu, din lucruri bagatele. Ele s'ar poté evitá la inceputu cu o mica dosa de prudentia fórte usioru, daca ne am invetiá odata se nu fimu atât de susceptibili pentru lucruri de nimicu. Cunóschemu multe casuri, prin cari amu poté ilustrá cele ce sustienemu, dar ne marginimu de asta data numai la atât in sperantia, ca de o cam data va fi de ajunsu.

Tóte nentielegerile din parochia, ni se pare, ca provinu in prim'a linia din dorulu ce-lu au multi, cá ei se fia totulu, din unu feliu de lupta desiérta pentru antaiatate. „Eu voiescu se fia mai mare, si nu concedu se fia altulu.“ Unulu o dice acést'a din motivulu, ca este mai betranu, alu doilea sub cuventu, ca este mosinénu, si nu este venitura ca altulu, alu treilea sub cuventu, ca are clase mai multe, si se crede mai invetiatu, si asia mai departe. Se mai adaoga apoi catra acestea si acea vanitate, ce se obsérva la noi mai la toti in mesura mai mare séu mai mica, ca fiacarele voimu se ne validitámu numai opiniunile nostre, fiacare din noi voiesce se ascunda sub masc'a liberalismului si a constitutionalismului celu mai crancemu si mai periculosu absolutismu.

Standu lucrulu astfeliu se intielege de sene, ca in tóte afacerile nóstre se aréta in mesura mare passiunile de totu soiulu, si caus'a suferé si cu ea si cei ce le inscenéza. De aceea credemu, ca ar fi de lipsa se ne notámu urmatórele:

In lume terenulu de activitate alu fiacarii omu este atât de vastu, încât fiacare din noi affia timpu si locu pré de ajunsu, daca voiesce se esceleze. Astfeliu celu ce voiesce sè-se inaltie prin sciinti'a sa se nu caute a si-o pradá prin lucruri bagatele, ci sè-se trudésca a face ceva a produce pentru folosulu comunu, si atunci se n'aiba nici cea mai mica téma, planulu seu trebuie se succéda, se nu se opintésca inse a se inaltia într'unu momentu, ci se-si aduca aminte ca fiacare fructu numai atunci este bunu, cand ajunge la cócere. Celu ce voiesce a impune prin betranetia éراسi si-póte ajunge scopulu, daca prin portarea si faptele sale va sci constatá, ca este betranu, si demnu de stim'a ce o doresce; ér celu ce voiesce se impuna prin adoptarea ideiloru sale are unu terenu infinitu. De nimicu nu are mai multa trebuintia lumea ca de idei bune. In urmare unu astfeliu de omu n'are decât se cugete, si produca astfeliu de idei, si planulu lui trebuie sè-se realizeze.

Standu lucrulu astfeliu fiacare din preotii si invetiatorii nostri au unu terenu atât de vastu, pre carele potu se esceleze, încât nici unulu nu are trebuintia a se folosi de intrige si a recurge la calumniarea si despretiulu altui'a spre a se inaltia pre sene. cu atât mai vertos, ca degradandu cineva pre colegulu seu se degradéza si chiar nimicesce insusi pre sene.

Preotii si invetiatorii nostri urmarescu prin activitatea loru unulu si acelasi scopu. Ei sunt ca si nescé companisti séu tovarési într'o intreprindere, si daca lucra cu puteri unite la realizarea scopului, pentru carele traiescu, si scopulu se ajunge: atunci cu totii se bucura de resulta-

tulu intreprinderii, la dincontra trebuie se suferé, si acést'a suferintia se resbuana de regula mai cu séma asupra celoru ce póta vin'a, precum si merita.

De aceea recomandandu din tóta inim'a decisulu conferintiei preotiloru si invetiatoriloru din Aradu incheiamu in acea sperantia, ca pre vitoriu vomu avé cu totii in vedere acelu mare principiu ca prin intriga si certe inca nu s'a ridicatu, si nu si-a folositu nimenea, si astfeliu asceptámu ca numitulu decisu se nu remana o litera mórtá.

Tóte lucrurile mari se potu realisá numai prin unirea forcielor. In urmare totu omulu care voiesce binele si progresulu causei publice trebuie se aiba atât'a abnegatiune se aduca din cand in cand câte unu sacrificiu, se póta chiar se suferé atunci, cand caus'a publica o pretinde acést'a. De aceea la noi totu omulu, care strica, si conturba solidaritatea este cu dreptu cuventu unu dusimánu alu causei.

Scopulu ce-lu urmarimu se ne grupeze pre toti la lucru in cea mai buna armonia si solidaritate, si atunci de buna séma puternici vomu fi ca corporatiune si puternici si fiacare in parte.

Observari critice

de Trifon Militariu, capelanulu bisericii gr. or romane in satulu nou, asupra opului compus de cuviosulu parinte ierodiacon Simeon Popescu si intitulatu „Pnevma in Nioceno-Constantinopolitanum.“

(Continuare.)

Daca — precum amu constatatu — in pasagiulu citatu S. Evangelistu tractéza despre 2 descoperiri facute de acelasi Duchu dreptului Simeon cu privire la acelasi objectu, inse in timpu diferitu, apoi terminulu pnevma insémna nu numai in versu 26 ci si in versu 27 pre S. Duchu ca persóna.

Mai restéza ca se tractámu asupra diferintiei versiunei. In versu 26 terminulu pnevma e redactatu cu atributulu agion, ér in versulu 27 fara de acestu atributu. Inprejurarea acést'a inse nare nici o insemnatate, deorece mai avemu unu casu unde S. Evangelistu Matei vorbeste éراسi in mai multe versuri despre duchulu celu sfantu usuandu intrunu versu o versiune, ér in altu versu alta versiune Asia la cap 12 se folosesce S. Ev. in versu 32 de formula prima, ér in versu 31 de a doua. Si macaru ca S. Ev. redactéza aici terminulu pnevma o data fara atributu ér a 2 óra cu atributulu agion, Dlu autoru totusi da terminulu pnevma acelasi intielesu, sustienendu (pre pag. 55 Pt. 8 si pre pag. 62 Pt. 11) ca terminulu pnevma din ambele versuri (v. 31 si 32 Cap 12) insémna pre duchulu celu sfantu ca persóna. Ca se nu cada in contradicere apoi afirma ca to pnevma din Cap 12 v 31 ar face esceptiune. Valórea objectiunei Dlui autoru inse vom tracta-o la loculu seu (vedi pt. 8.). Din punctulu acesta na mai tracteza altu textu, ci trecu la punctulu urmatoriu.

3. PNEVMA

a) — poneron (reu) Mat 12. 45 Lac. 7, 21; 8, 2; 11, 16

b) — akatarton (necurat): Mat 10, 1. Marc. 1. 23. 3, 30. 5, 2. 7. 25. Luc. 6, 18

c) — asteneias (neputintiei): Luca 13, 11

d) — alalon (mut): Marcu 9, 17. si

e) — daimoniou akatartou (drac necurat): Luca 4. 33. apoi

f) TO PNEVMA — to akatarton Pnevma (duchulu celu necurata, necuratulu duchu): Mat 12, 43' Luca 4, 35 11, 24.

g) — to akatarton (duchulu celu necuratu): Marc 1, 26. 27. 3, 11. 5, 8, 13. 6, 7. 9, 25. Luca 8, 29. 9, 42

h) — alalon kai korón (mut si surd): Marcu 9, 25. Asupra acestoru felu de duchuri credu că in cestiunea de fatia nu se recere discussiune.

Nici că vomu discuta. dar cred că nu va strica daca vomu adange aici ceva despre antagonulu duchuriloru acestora, despre duchulu celu sfantu adeca.

Precumu vedemu din epitetele ce le dau S. Evangelisti Satanei, cele mai desu intrebuintiate sunt „celu reu“ si celu necuratu,“ si din cele 26 de tecsturi ocure epitetulu celu reu de 4 ori, ér „celu necurata“ de 19 ori si câte odata obvine si atributul: „alu neputintiei“, „celu mut“ si celu „surdu.“

Aceste epitete si inca si altele esprima insusirile si natura Satanei. In sfanta scriptura, dar cu deosebire in cartile noastre rituale aflamu epitete opusa acestora, cari cu predilectiune se dau persoanei a 3 din sfanta Treime precumu santu: „vistierulu bunatatorulu“, „celu ce vindeca neputintele si bólele si altele. Tóte epitetele aceste esprima totudeodata si activitatea si directiunea activitati, colo activitatea Satanei, aici lucrarea Sfântului duchu. Macar ca totu aceeași se dice si drespre Ddiu Tatalu si despre Ddiu fiulu, macaru ca si Tatalu si fiulu dau totu binele, curatiescu sfintiescu, tamaduescu si altele, dar totusi cu preferintia se dice acésta despre Ddiu duchulu celu sfantu. Pre cumu arata cele 26 de tecsturi, epitetulu celu mai desu folositu e „celu necuratu,“ si precumu ne convingemu din sfanta scriptura si din cartile rituale, apoi fetiei a 3 din S. Treime se da in cele mai multe casuri epitetulu „sfantu,“ carele e opositionalulu epitetulu necuratu. Si precumu sub duchu necuratu intielegemu pre Satana, asia intielegemu sub „duchu sfantu“ persóna a 3 din Sfanta Treime. Am disu deja că insusirile esprimate prin epitetele date persoanei a 3 sunt comune tuturor fetieloru din sfanta Treime, si Tatalu si fiulu e duchu si sfantu intocmai ca si a 3 fatia din S. Treime. Aceste 2 cuvinte „duchu“ si „sfantu“ esprima 2 notiuni separate. Deaca inse aceste 2 cuvinte le legamu astufeliu incatu cuvintulu „sfantu“ devine adjectivulu substantivulu „duchu“, atunci espresiunea „duchu sfantu“ esprima o notiune noua, diferita de cele 2 din cari s'au compusu, atunci nu mai potemu dice ca intielegem insusirile comune tustreiloru fetie din sfanta Treime, ci in casulu acesta intielegemu a 3 fatia din sfanta Treime. Asiadara cuvintele sau insusirile comune „duchu“ si „sfantu“ legate in modulu aretatu mai susu ne dau numele sau terminulu cu carele numimu noi a 3 fatia din Sfanta Treime. Pentru aceea in tóte tecsturile acele, in cari obvine espresiunea „duchu sfantu“, nu ni este permis a intielege prima sau a 2 fatia, ci singuru si numai a 3 fatia din sfanta Treime. Nici că esista locu in intreaga sfanta scriptura, in carele Tatalu sau fiulu s'aru afla cu numirea duchu sfantu, macaru ca de alta parte sunt destule pasagie unde Tatalu sau

fiulu se afla numitu duchu sau sfantu, dar nici decum deodata cu ambele epitete, ci sau ca se numesce duchu, sau sfantu, dar nu duchu sfantu. Motivulu nu e ca Tatalu si fiulu n'ar avea ambele aceste insusiri ca tatalu si fiulu n'ar fi si duchu si sfantu, ci motivulu e altulu, cauza e cea aratata mai inainte. Desi fetiele sfintei Treimi posedu ambele insusiri in acelasi timp si fara intrerupere dar insusirea prima folosita ca numele unei fiintie cu insusirea a 2 ca adjectivulu sau atribut numai insémna ceea ce au insemnata ele fiecare pentru sine adeca insusiri comune, ci acumu esprima altuoeva, acumu insémna persóna a 3 din sfanta Treime, acumu au devenitu numele unei fetie anumite din cele 3 fetie ale sfintei Treime.

Nu numai in S. Scriptura, ci si in scrieri profane sunt multime de casuri, unde cuvintele si transforméza intielesulu daca vinu in alta legatura, si unde 2 notiuni separate si diferite forméza o alta notiune diferita de acele, din cari s'au formatu. Dlu autoru inse au desconsideratu tóte aceste pre pagina 81 si 82. Aici esplica Dlui 3 tecsturi in cari ocure espresiunea duchu sfantu in modu arbitrariu, cadiend in gresiéla amintita. Bazatu pre cele 2 insusiri comune: „duchu“ si „sfantu“ argumentéza ca sub duchu sfantu potemu intielege ori care persóna, nu numai a 3 persóna. Daru despre acésta vomu tracta. mai pre largu acolo.

In punctulu acesta amu datu deslusirile necesare despre duchulu celu sfant ca antagonulu duchului celui necuratu si despre cea mai principala numirea fetiei a 3 din S. Treime. Atragu atentiunea On. Cetitoriu inca de acumu la erórea comisa de Dlu autoru la espicarea espresiunei: *duchu sfantu*. Loculu acesta l'amu cugetatu de celu mai acomodata pentru deslusirile aceste, deórece aici tocmai e vorba de alte duchuri de natura si cu epitete opuse duchului celui sfantu. Loculu acesta ne chiarifica de alta parte si necesitatea atributulu „sfantu“ pentru a 3 fatia, căci daca esista inca si alte duchuri, apoi atributul sfantu e o necesitate imperativa pentru precisarea intielesului terminulu pnevma in acele locuri unde nu se póte defini si determina sensulu cu ajutoriulu altoru cuvinte seau inprejarari, fiindu cu aceste, trecem la punctulu urmatoriu, la alu 4-ia.

4. PNEVMA TEON: Mat. 12, 28. Iar daca eu scotu dracii *en pnevmati teon* . . . In punctulu alu 4. tractéza Dlu autoru numai unu testu. Deci voiu cita mai antaiu câte o parte din tractatulu Dlui autoru intercaland la fiecare locu opiniunea mea.

„Fariseii, vediendu puterile lui Isus (v 24), diceau ca aceea ce face elu, face prin Beelzebul.

Isusu le respunde: nu; ci prin pnevma teon. Intielesulu in gura fariseiloru este: cu ajutoriulu lui Beelzebub, in gura lui Isus: cu ajutoriulu lui pnevma teon. Opiniunea comuna este ca sub pnevma teon s'ar intielege duchulu celu sfantu. Se o esaminamu.“ Si eu me alaturu opiniunei comune, espunendu mai la vale si motivele cari me indémna se fiu de aceeași parere. Inainte de a trece la acele observu ca desaprobu si procedura Dlui autoru in combaterea opiniunei altora. Nu ajunge se spunemu numai in ce se cuprinde opiniunea altora atunci candu suntemu de parere contrara si voimu ca unu alu treilea se judece asupra nóstru. In unu atare casu se cuvine. ca pre langa opiniunea combatuta de noi se espunemu si argumentele straine, deórece numai asia se póte aduce sentintia dreapta. Daca voiescu se me!

judecu cu cineva apoi nu-mi este permis se duc contrariulu meu cu gura astupata inaintea judecatoriloru. Procedura acésta o dechiar de nejusta, unilaterală și capabilă de a produce partialitate în favorulu Dlui autoru și a opiniunileru sale în cestiu-neă tractată în opulu „pnevma“

Pentru aceea me vedu constrensu a documenta mai antaiu opiniunea mea carea e și cea comună, apoi voiu trece la dovedile aduse de Dlu autoru în contra opiniunei comune.

Incepu cu estragerea tecsturiloru referitóre la Mateiu cap 12 v 28, și cari sunt:

a: *Mateiu cap 3 v 16*: „Si botezandu-se Iisusu, au esitu din apa, și éta i-s'au deschisu lui ceriurile, și au vedutu pre *Duchulu lui Ddieu* pogorandu-se ca unu porumbu, și venindu preste elu“

a₁: *Mateiu cap 12 v 22—v 32*: „Atunci s'au adus lui unu indracitu, orbu, și mut, și l'au tamaudit pre elu, cât celu orbu și mutu și vorbea, și vedea (v 22).

Si se miráu tóte popórele, și dicea: au dóra acest'a este Christos fiul lui David (v 22).

Éra Fariseii audind, au disu: acest'a nu scóte dracii, fara numai cu veelzevul, domnulu draciloru (v 24).

Éra Iisus sciind gandurile loru, le-au disu loru: tóta imparati'a, ce se inparachiaza între sine, se va pustii, și tóta cetatea, séu cas'a, ce se inparechiéza între sine, nu-va sta (v 25). Si dacă Satana scóte pre Satana, între sine s'au inparechiat, cum dara va sta imparati'a lui (v 26).

Si dacă eu cu veelzevulu scot dracii, fiu vostri cu cine scot; pentru acést'a ei vor fi judecatorii vostri (v 27).

Éra dacă eu cu *Duchulu lui Ddieu* scot dracii au ajuns dara la voi imparati'a lui Ddieu (v 28).

Séu cum póte cineva se între în cas'a celui tare, și se jafuésca vasele lui, de nu va lega antaiu pre celu tare; și atunci va jefui cas'a lui (v 29).

Celu ce nu este cu mine, inprotiva mea este, și cel ce nu stringe cu mine, rasipesce (v 30).

Pentru acést'a dicu voua: tot pecatul, și hul'a se va ierta ómenilor, éra hul'a carea este *asupra Duchului*, nu se va ierta ómeniloru (v 31). Si ori cine va dice cuvent inprotiva fiului omenesc, se va ierta lui, ér cel ce va dice inprotiva *Duchului stantu*, nu se va ierta lui, nici intru acest veac, nici în celu ce va se fie (v 32).

a₂. *Marcu Cap 3 v 22, 28 29 și 30*: „Éra carturarii, carii esise din Ierusalim, dicea: ca are pre Veelzevul, și cumca cu Domnulu draciloru scóte pre draci (v 22).

Amin dicu voue, ca tóte peccatele se vor ierta filoru omenesci, și hulele ori câte vor huli (v 28) Iara cine va huli *asupra Duchului sfantu*, nu are iertaciune, în veci, ci este vinovatu judetiului de veci (v 29).

Pentruca dicea, duchu necuratu are (v 34).

a₃. *Luca cap 11 v 14 și 20*: „Si éra scotiundu unu dracu, și acél'a éra mut, și au fost dupa ce au esitu dracul, au graitu mutul, și se mira popórele (v 14.)

Éra de scotu eu dracii cu degetulu lui Ddieu, éta ca au ajunsu la voi imparati'a lui Ddieu (v 20).

a₄. *Luca cap 12 v 10*: „Si tot, carele va dice cuventu inprotiva fiului omenescu, se va ierta lui éra celui ce va huli *inprotiva duchului sfantu*, nu se va ierta.“

Adaugandu inea ca în tecstulu S. Marcu amu lasatu afara versurile de la v 23 până la 28, deorece cuprinsulu loru e același ca și la S. Matei. Din asemenea motiv amu omisu și la S. Ev. Luca versurile 15 până la 20.

(Va urmă.)

Discursulu

dlui V. Maniu, pronunțiatu în numele Academiei la desvălirea statuei lui I. Heliade.

„Ad aeternam gratiam et monumentum rerum
„In signum honoris monumentum laudis.“
Cicerone.

Domnilor!

Marétiă este acésta di prin insasi magnificenti'a virtutiei, care si-primesc în aceste solemne momente o espressioné viua, plastica, prin votulu de gratitudine și recunoscintiă pentru binefacérite lumineloru primite dela parintele literaturéi romane Ioanu Heliade Radulescu.

Academii'a romana se simte magulita în faci'a acestei manifestatiuni calduróse, în faci'a marinimosului tributú ce se da astadi geniulu romanu, cu o magnificentia și o pietate démna de consciinti'a natională, desteptata și incaldita de suflarea acelu care o jumetate de seculu a trairu lucrandu și a luptatu pentru regenerarea natiunei.

Fericita a impartasi aceste înalte simtiaminte, grabita a se asociá la unu votu atât de maretiu, Academii'a romana va înregistrá, cu legitima mandria acésta însufletire natională în analele propriéi sale vietii, la ale carei începuturi și destinuri a lucratu cá presedinte și ca unu puternicu factoru, barbatulu veneratiunei nóstre și alu viitóreloru generatiuni.

Column'a de marmora redicata intru amintirea devotamentulu pentru tíera, va spune posteritati, ce a fost pentru Romani, pentru limb'a și istorii'a natională, în timpii dureriloru renascerei, acestu mare poetu, filosofu, istoricu, sufletulu și premergetorulu miscarei dela 1848.

Solemnitatea inaugurarei, care ne a intrunitu aci avendu se contribue la întarirea consciintiei și credintiei nationale, se ridice cultulu pentru munca și abnegatiune civică, ne impune sarcin'a a spune lumei romane prin viu graiu în putiene cuvinte, cum a trairu, cum a cugetatu, cum a lucratu spre binele némului seu, marele scriitoru cetatianu, pe care ni-lu infacisíézá acésta marmora rece, neinsufletita dar eloquentă.

Nascutu la 1802 Ianuaríu 6 în Tergoviste, acea falnică capitală din dilele de marire ale domniei nationalé, I. Heliade R., si-a primitu educatiunea la caminulu parintescu, a fost crescutu în credintiele și aspiratiunile strabune.

Primele începuturi de carte romanésca, prescrisa pe atunci din viéti'a natiunei, elu le datoresce propriulu seu geniú.

Dela stân'a de oi a pastoriloru romani de peste Carpati adapostiti pe mosi'a parintésca, unde tene-rulu Ionitia Radulescu se indeletnicise în citirea cartiei romanesci, trecu ca invetiácelu prin scóll'a calugarulu Naum dela Sf. Nicolae spre a se opri

in scól'a lui Mugureanu, pana la descalecarea nemuritorului Lazaru pe pamentul fagaduintiei.

Scól'a lui Lazaru a pus temelii a cunoscintelor sale enciclopedice; inclinarile spre poezie, dramaturgia si istoria, in primaver'a vietiei, erau presemnele unui adevératu geniu.

Dela primul pasu facutu in misteriele limbei si istoriei nationale, simtiulu romanescu a luat unu aventu in sufletulu seu mai presusu de fragedimea etatei; intrég'a s'a fiintia era cuprinsa de foculu sacru alu romanismului, care l'a tîenutu desteptu in tóte cestiuile nationale, calauzindu-i tóte miscarile.

Simtindu-se predestinatu pentru misiunea apostolatului, tare in credinti'a si vointi'a s'a, elu cugetá numai la marirea natiunei, la medilócele propice intru realizarea acelei mariri visate si dorite.

Umilitu de umilirea tieiei, blastemá pe incalcatorii si usurpatorii mosiei strabune:

„Pén'a devine unu trasnetu in manile lui pentru impilatori!“

Ingamfarea strainului, cultur'a limbei romane, reintronarea ei in scóla si la altaru, era cugetu si tîenta pentru activitatea s'a plina de aventu si vigóre.

Insufletitu de stralucirea trecutului, care traiea in traditiunile poporului, mandru de notabilitatea numelui romanescu, incuragiatu prin tenacitatea fratilor subjugati la neamuri si limbi straine, dar oteliti in lupte seculare; incantatu de memori'a Brutiloru, Scevoliloru, Scipioniloru, inspiratu de romanismulu primiloru luceferi romani: *Clain, Sincaiu, P. Maioru, Cichindealu, Iorgovici, Molmaru*, premergetorii sei in apostolatulu nationalu predestinatu, Heliade s'a pusu pe lucru, cu foculu junetiei, cá se deslege problemele uriasie pe cari geniulu inascutu le-a imprimitu in mintea si anim'a lui.

Neuitate voru remanè pentru tóte generatiunile cuvintele de desperare, prin cari marele seu sufletu esprima adenca durere la despartirea s'a de iubitulu si veneratulu dascalu Lazaru, alungatu la 1821 de pe pamentul romanescu de catra strainii profanatori.

Acele cuvinte pline de mustraru imprumutate din sf. Scriptura diceau lumei romane „Vedi! . . . Privesce! . . . intru ale sale a venitu, si ai sei nu l'au primitu!“

Desperata era starea lucrurilor, sfasiata anim'a romanésca in acele dile de urgia, de umilintia, de durere, candu natiunea nu mai era stapana pe destinele sale, când legi straine dominau peste dens'a, când mosi'a lui Radu Negru, Al. Basarabu Mircea Voda, Mihaiu Vitézulu, Stefanu celu Mare se prefacuse intr'unu tristu momentu pentru Romani, când tóta viéti'a era stinsa, si simtiulu patriotismului resuffá numai prin oftari si accente de resemnatiune. când fii instrainati se rusinau de originea, de numele si de limb'a stramosiloru.

Am reamintitu acelu trecut, spre a se invedera si mai lamuritu, cât de mari sunt datoriele nóstre catra acei patrioti luminati, pucini la numeru dar distinsi prin caractere inalte si nobile, prin iubire de natiune si tíera, acei Vacaresci, Golesci, Campineni, Cantacuzineni, Ghici, Roseti, Teli, Magheri, Brateni Gradistenii, cari au salvatu altarele strabune, limb'a si nationalitatea romana, realtiandu numele de Romanu si lucrandu la desvoltarea Statului romanu astadi in floritoru si falnicu.

Laurii gigantiloru martiri in se sunt laurii nostri, ca se ne punemu pe odihna; Esistinti'a Ro-

maniei este astadi cá si in trecutu invidiata, afirmarea poporului romanu, constituirea lui in corpu nationalu nu suridu limbelor straine, cáci nu intra in combinatiunile celor ce-si insusiau unu dreptu asupra destinelor nóstre, — Ea, deci va avé multu timpu trebuintia de totu devotamentulu filor tieiei; acelu devotamentu este dulce, este decorulu sufletului, — Votulu de adi ne spune cumu elu se respalatesce in o tíera cugetatória, patrunga de simtiulu datoriei si de cultulu virtutilor cetatienescei.

In tesaurulu de monumente literare, ce-lu avemu dela incununatulu apostolu, resfrangendu-se sufletulu seu, puterniculu geniu, lucrarile mintei si ale animei, noi regasimu redesteptarea unui poporu din letargi'a nepasarei, descoperimu puterea barbatiei, viéti'a luptelor, intr'unu cuventu viéti'a viua.

Fia acést'a viéti'a, pentru generatiunile viitórie, cartea genesei, cartea reinviarei.

Invetiamentele cuprinse in acést'a carte, sunt totu atatea *precepte evangelice, dogme de credinti'a romanésca*. — O aruncatura repede de ochi peste operile marelui scriitoru filosofu, a carui statua represinta o mórte viua si este salutata de tóta suflarea romanésca, ne-ar convinge despre universalitatea cunoscintelor profunde.

In tóte scrierile sale elu este romanu si numai romanu! este insufletitu de uriasí'a cugetare, care lu-framenta si se resuma in sintesea renascerei poporului romanu prin cultura, cunoscintia de sine.

„Limb'a si nati'a acelasi pasu pasiescu“ dicea nemuritorulu P. Iorgovici.

„Pe cât nati'a se degrada si se intuneca, pe atât limb'a ei scade si in calitatea si in cantitatea vorbelor“ — raspundea Heliade!!

Cugetarile filosofice despre geniulu limbelor in genere si alu celei romane in parte sunt profunde la densulu. In esentia ele ne spunu cá in limb'a populara se simte adevératulu geniu alu limbei.

Heliade vede acestu geniu, care viéza si conserva de 17 secole limb'a romana, in tóte cantecel populare, in poemile Vacaresiloru, Balcesiloru, Doniciloru Boliaciloru, Alexandresciloru, Bolintineniloru; in doinele culese de poetulu prea iubitulu Alecsandri.

Acestu geniu, dice marele cugetatoru, va puté se-i face din limb'a nóstra nu o fiica ci o demna surora a limbei lui Virgiliu, Cicerone si Tacitu.

Ca filosofu, elu se distinge si-si asigurá nemurirea prin scrierea s'a (spiritu si materia) séu *echilibriulu intre antitese*.

Valórea ei este cu atât mai mare, cu cât ea, scrisa pentru inteligenti'a cea mai rustica, servia acelu inaltu scopu, cauza poporului, luminarea si liberarea tieiei, care pentru densulu era inceputulu si sfersitulu.

Cá istoricu si-a cuceritu bine meritatul locu de onóre intre contemporanii istoriografi.

Istori'a Romaniloru, istori'a universala, scrisa cu mitologi'a, acést'a din urma la *Chio*, unde era internatu, vedescu orizontulu vastelor cunoscintie.

Cá poetu si dramaticu, *Mihaiida, Ierusalimulu liberatu, Cursulu de poezia generala, poemele: Onópte pe ruinele Tergovistei, Florile si Maciasiuulu, adio la Patrie, Armata romana si mai alesu Sburatorulu, Oda la Schiller, La Istru*.

Suntu totu atatea opere capitale cari desvelescu puterea geniului si aventulu spiritului seu, atingându maretulu si sublimulu!

Prin tóte respira iubirea de tíera, dorintia de a lumina si a insufleti natiunea, despícaudu cá unu altu Moise cu toiagulu geníului seu íntuneculu si goníndu despotismulu si servítutea díu templulu natiunii.

Ideile sale asupra Constitutiunei Statului Romanu (coprinse in Isachatu) si a educatiuni poporului au dreptu-basa societatea si constitutiunea bísericeii reserítene.

Definiúnea omului, a libertatii si a egalitatii, pe cari le coordona fara a le confunda séu a da pasu uneia asupra alteia, si au protípulu in legile crestí-nismului.

Versiunea Bibliei si glosariului infacísatu sub nume de Biblice, ne facu credint'a ca simtiulu, crediulu seu religiosu se orglíndesce in doctrinele unui theismu combinatu cu metafisic'a lui Cicerone si Descartesu.

Amu vediutu pe poetu, pe filosofu pe istoricu si limbistu: amu avé se ni-lu ímpartasímu si cá publicistu, cá economistu, tipografu, ínsufletitoru alu artelora si muselora nationale, spre a puté íntielege puterea care a pusu in miscare o natiune íntréga candu or'a libertatii sunase la Occidentu, remaindu apoi se-lu ínsocímu in exilulu seu, se salutamu reíntórcerea in síndulu tíerei, precum binecuvintéza adi revenirea sa!

Vorbíndu despre densulu ca publicistu, vomu spune totulu numíndu-lu paríntele preseii romane ínfíntiatorulu Cuirierului romanescu si alu Curierului de ambe-sexe, este creatorele teatrului nationalu, esítu díu síndulu memorabilei societati filarmonice creata si ea in scopulu aperarii si regenerarii.

Cá economistu scrierile lui ni-lu presínte cá pe unu profetu: In adeveru, creatorele unei mari epoce — carei se datoréza fínti'a Statului romanu — nu putea se nu prevéda desastrele la cari s'aru expune natiunea prin neíngrijirea vietiei economice, cunos-cédu mái alesu lacomí'a strainului.

In légitím'a sa temere de cuceriri economice, nu vedea salvarea tíerei de cá in nationalitatea pamentului, comeríului si índustriei: elu devine tipografu si librariu.

Evenimentele de la 48 chiamandu-lu cá pe celu mái popularu, celu mái mare fiú alu tíerei, in capulu afaceríloru, elu remase credíntiosu principiiloru sale, prin puterea publica cá o chee necesara la solutiunea problemeloru si enigmeloru diplomatice.

Dupa caderea regimului in adeveru romanu de la 48, prin armele combínate ale cesarismului díu dóue mari imperii, unulu paganu altulu crestínu, cari in orbi'a loru i-si ínchipuiau cá, dístrugédu-se form'a se va perde fondulu si cu elu fínti'a poporului romanu, — fruntasii tíerii smulsi dela síndulu poporului íabítoru si alungati, si-au continuatu de pe scumpulu loru pamentu apostolatulu in exílu.

Memoriele proscrísíloru íntrepídí si cu deosebire ale marelui cetatíanu Heliade, au cucerítu símpathia apusului latinu, au reusítu se popularíseze caus'a romana la natiunile Occidentului luminatu.

Dupa díece ani de exílu, deslantiúitulu Prometeu se reíntórcé la síndulu tíerei; Romani'a íntréga saluta la 1859 ferícítai reíntórcere; Academi'a romana i-lu pune in fruntea ei íncredíntíandu-i presíedínti'a.

Asta-di ea, aducédu-si, prin mine, prínosulu seu la acést'a marétia si nationala serbare ei díce: „Trainulu tí-a fostu cu adeveratu o víétia si víétia

„cá aceea ce deraza díu ísvorulu vietii si care díce; „Eu suntu ínvíere si víétia.“

„Marire dér' marire geníului teu creatoru, ínví-erei tale.“!

Desvoltarea índustriei casnice nationale in Romani'a.

Consíliulu de ministri a aprobatu urmatórea propunere a d-lui ministru de ínterne:

Domni ministri,

Unu simtiemíntu generalu astadi in tíera, ne arata índustri'a casnica nationala pe nedreptu si cu mare pagaba lasata in parasire in folosulu índustriei streine.

Trebúntiele de astadi ale populatiuniloru romane, si mái cu séma ale poporatiuniloru de prin orasie, cer neaperatu a se recurge si la produsele índustriei streine. Acestu recursu ar fi naturalu, íntru cá elu s'ar margíní la acele produse ce nu s'ar putea gasi in índustri'a tíerei.

Díu nefericire, la noi, consumatiunea publica nu s'a margínítu aci, ea a parasítu cu totulu índustri'a nationala si s'a aruncatu asupra produseloru símilare streine, fie pentru ca acestea se gaseau in comertí mái cu ílesníre, fie pentru ca-i ínfatísíau o íeftínetate amagítóre.

Gavérnulu, pentru índestularea numeróseloru trebúntie ce are de íngrijítu, íntrase si dínsulu in acestu vagasiu, ímportandu mári cantítati de marfa de prósta fabricatiune, pe cánd aceeași marfa s'ar fi pututu procura díu tíera cu íntreitulu folosu de a avea furníturi mári solíde, de a face se castíge lucratorii romani si de a pastra in tíera sume fórté ínsemnate.

Unu bunu pasíu ínainte s'a facutu prin fabricatiunea in tíera a postavului trebúntíu ímbracamíntei ostírei; este ínsa tímpu se esímu cu totulu díu calea gresítá urmata in trecutu si cá gavérnu, se damu o mái puterníca miscare síntíméntului publicu, acumu desíteptatu in acést'a privínti'a.

Ati vediutu, domni ministri, epístola pe care Maíestatea Sa Regina 'mi-a facutu marea onóre de a-mí adresa, índemnádu-me se íau íníntíativa unei lucrari, avédu de scopu a da índustriei casnice romane o noua activítate.

Ímplínescu astadi cea mái placuta datoríe veníndu se ve propunu adoptarea unei prime mesuri, meníte a pregatí realizarea doríntíeloru, atát de bine-facetóre pentru tíera, aretate de gratíósa nóstra Regina.

Amu onóre a ve propune constituirea unei comísiuni pentru desvoltarea índustriei casnice nationale.

Acéstá comísiune, pusa sub patronagíulu Maíestatei Sale Regínei, se va compune de unu delegatu alu ministerului de ínterne, unu delegatu alu ministerului de resboiu, unu delegatu alu ministeriului culteloru si ínstructíunei publice, unu delegatu alu ministeriului agricultúrei, comeríului si índustriei, unu delegatu alu eforíei spítaleloru cívile díu Bucuresci si unulu alu eforíei spítaleloru díu Iasi.

Cuvíntele pentru cari propunu constituirea comísiunei in acestu modu suntu urmatórele:

Delegatulu ministerulu de ínterne va represínta administratiunea tíerei íntregi, datóre a da pretúntí-

deni totu concursulu seu, pentru ca hotaririle comisiunei se póta fi propagate si aplicate.

Ministerulu de interne are, apoi, sarcin'a imbracamintei celorlu din penitenciarele Statului.

Ministerulu de resboiu, avendu trebuintia, pentru indestularea armatei, de cantitati fórte mari de tieseturi de atia si de lana, precumu si de alte produse ale industriei casnice, delegatulu seu este firesce desemnatu spre a face parte din susu numita comisiune.

Ministerulu culteloru si instructiunei publice are supra administratiunea s'a unu mare numeru de asiediaminte, monastiri seu scoli, cari sunta sau ar putea deveni productóre sau consumatóre de obiecte ale industriei nóstre casnice.

Titulu chiaru ce-lu póta ministerulu de *agricultura, comerciu si industrie* arata locul ce trebae se-lu aiba in comisiune.

In fine, efortiile spitaleloru civile din Bucuresci si Iasi au trebuintia pentru asiediamintele loro, de mari catatimi durufaria si de tiesaturi de lâna, cari tóte potu si trebae se fie luate din industri'a nationala.

Maiestatea S'a Regina, care ne-a aretatu atât de bine fericitele aptitudini ale poporatiuniloru romane, ia cea ce privesce industria, precumu si folosulu ce-lu potu da ele bunei stari generale a tieriei, va bine voi a insuflati lucrarile acestei comisiuni prin consiliile si prin comunicarea simtiriloru Sale patriotice.

Bine-facatoru póte fi pentru tíera rolulu acestei comisiuni, daca ea se va devota unei activitati neincetate si daca va fi ajutata, in tóte pasurile sale de concursulu guvernului.

Ea va avea de misiune nu numai de a rearidica industriele nationale astadi esistente, daru si de a face se renasca si se prospere cele odinóra inffioride si acumu parasite, de a face, in fine, s'e se adopte noi industrii, potrivite cu aptitudinile si cu mijlócele poporatiuniloru nóstre.

Nu me potu opri de a citá între aceste una, care aducea, nu de multu inca, venituri fórte insemnate tieriei: crescerea gândaciloru de matase.

Suntu incredintiati, d-ni ministri, ca veti bine-voi a adoptá mesura ce amu onóra se ve propunu, remaindu a se desemna apoi persóna care se constituie comisiunea pentru dezvoltarea industriei casnice române.

Ministru, C. A. Rosetti.

D i v e r s e .

† **Antoniu Teodorescu**, parochu in Ving'a, asesoru consistorialu si inspectoru scolaru si-a datu sufletulu seu in manile Creatoriului Duminec'a trecuta la 9 óre diminéti'a, in etate de abí'a 43 de ani, si in alu douadiecelea anu alu casatoriei sale fericite. Pre reposatulu lu-deplange neconsolabil'a sa sotia si patru fi minorenii. Intrensulu perde biserica unu bunu preotu, unu barbata, care purtà cu demnitate oficiulu preotiescu, fiindu stimatu si iubitulu nu numai de parochienii sei, ci si de toti streinii din comun'a unde a traitu. Pentru portarea sa buna elu fù inaintatu la demnitatea de asesoru si inspectoru de scóle, care officiu inca le portá cu demnitate, indeplinindu cu acuratetia functiunile, ce i-se incredintiau.

Remasitiile pamentesci ale reposatului se depusera spre odichna eterna Marti'a trecuta la 11 óre nainte de amédi cu mare solemnitate in cimiteriulu gr. or. din Ving'a

Servitiulu funebru lu-oficiara diece preoti si unu diaconu, in fínti'a de facia a unui publicu numerosu de tóte natiunile din Ving'a, a invetiatoriloru din inspectoratulu seu, si a mai multoru onoratori din comunele invecinate.

Fia-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

* **Conferintiile publice** in sal'a institutului pedagog-teologicu din locu s'au inceputa Sambata in 17 Decembre st. n. si se vor continua conform programei anunciate in Nr. 48 alu acestui jurnalulu, cu singur'a abatere, cá in Sambat'a proxima (31 Decem. st. n.) va conferentiá prof. *Dr. Vuia*, urmand prof. *At. Tuducescu* in Sambat'a din 21 Ianuariu 1882.

* **Parastasu.** Dumineca in 6/18 dec. a. c. dupa finirea s. liturgie s'a celabratu de trei preoti sub pontificarea Magn. Domnu protosincelu, — Vicariu eppescu Ieroteu Belesiu, in biserica catedrala gr. or. din Oradea mare parastasu pentru fericitulu Nicolau Zsig'a si soci'a An'a, fundatorii alumaeului Zsigaiannu din locu. — A asistatu unu publicu numerosu, între care rudeniile reposatiloru, membrii Senatului fundationalu in corpore, apoi alumnistii cari sub conducerea Dlui candidatu de advocatu Florianu Duma fost alumnist, au esecutatu cu pietate in coru indatinatele ceremonie funebrale.

† **Necrologu.** Petra Gubasiu preotu in Giula magiara in numele seu a filoru sei: Ioanu, Georgiu, Teodoru si Iustinu, a cumnatiloru sei Constantinu Iloviciu, Ilie Iloviciu si a socieloru acestor'a cu inima intristata de durere aduce la cunoscinti'a tuturor consangeniloru, amiciloru si cunoscatiloru, ca iubit'a sa socia, respective mama, sora si consangéna Elisaveta Gubasiu nascuta Iloviciu in anulu 40 alu vietii si 17. alu casatoriei fericite si-a datu sufletulu in manile Creatorului, la 29. Novembre a. c. Remasitiile pamentesci ale defunctei s'au asiediatu spre odihna eterna la 30. Novembre a. c. d. a. la 2. óre in cimiteriulu gr. or. din Giula magiara. Fia-i tierin'a usióra si memoria binecuventata.

* **Alegere de Metropolitu in Carloveti.** In diu'a de 7/19 s'a tienutu in Carloveti a dou'a alegere de metropolitu si patriarhu, dupa ce alegerea prima nu a fost aprobata de locurile mai inalte. La a dou'a alegere a intrunitu episcopulu din Carlstadt Teofan Zsifcovits 53 de voturi, ér admnistratulu patriarchalu Angyelic numai 11.

* **Dirigearea balonului.** Capitanulu din armat'a romana Ferichide a prezentatu unei comisiuni de specialitate feliurite observatiuni, facute de Ds'a asupra directiunei balonului. Comisiunea faceandu unu reportu favorabilu in privinti'a acestoru observatiuni, M. S. Regele i-a datu unu concediu de doué luni ca se mérga la Paris, se studieze cele din urma descoperiri facute asupra directiunei balóneloru.

C O N C U R S E .

Pentru nou'a capelania permanenta din Aradu de clas'a I., sistemisata de comitetulu si sinodulu parochialu si aprobata de Veneratulu Consistoriu diecesanu prin decisulu seu de ddto 19 Noemvre 1879. Nr. 44. plen., se escrie concursu cu terminu pana in 26 Decemvre a. c. st. v., in care diua va fi si alegerea.

Emolumentele sunt:

1) $\frac{1}{3}$ parte din biru, sesiune, dotatiune dela orasiu si stol'a dela fecare din cele doue parochii sustatatorie din Aradu;

2) quartiru liberu in edificiulu bisericee gr. or. romane din Aradu, constatoriu din doue chilii, un'a antesiambra, o camera de lemne, o camera de bucate, o cuina si podu.

Dela recurrenti se recere, cá se-si substérna recursele loru prevediute cu urmatóriele documente:

a) estrasu de botezu, încát recurrentulu nu va fi dejá preotu sfințitu,

b) testimoniele, respective atestatele recerute, conformu Regulamentulu pentru indeplinirea parochieloru.

c) atestatu despre conduit'a loru de pana acum dela superioritatea bisericeasca a recurrentelui,

d) preotii dejá sfințiti voru avé preferintia la candidare.

Dela recurrenti se recere a-se presentá in un'a din Dumineci séu Serbatori la biserica parochiala din locu spre a-si aretá desteritatea in cantu, tipicu si predicare.

Doritorii au a-si substerne suplicele loru instruite cu documentele recerute si adresate comitetulu parochialu gr. or. romanu din Aradu, la Prea reverendulu Domnu Moise Bocsianu, administratoru protopresbiteralu in Curticiu, celu multu pana in 25 Decemvre st. v. 1881.

Datorintiele speciale ale alegendului voru fi:

A substitui in functiunile bisericesci si afara de biserica precum pre protopopulu parochu, asia si pre parochulu ordinariu, conformu ordinulu loru, a compune socotile de preste anu ale epitropiei parochiale, a duce agendele stilistice ale comitetulu si sinodulu parochialu, a compune din anu in anu conscripti'a poporala si a tiené in evidentia schimbările din timpu in timpu ale poporeniloru, — a dá mana de ajutoriu la incassarea speseloru cultulu si eminamente a birulu preotiescu, a pastrá archivulu comitetulu si a sinodulu parochialu a representá parochi'a in cele administrationale facia de magistratulu cetatienescu, si in sfersitu a-si tiené permanentu locuinti'a langa biserica in cas'a parochiei.

Datu in Aradu, la 18. Octomvre st. v. 1881.

Comitetulu parochialu gr. or. romanu din Aradu.

Aradu, 29. Noemvre 1881.

Cu scirea si inuoiria mea: **Moise Bocsianu**, m. p. administratoru protopresbiteralu.

Se escrie pentru statiunea invetiatorésca din comun'a *Solciti'a*, cottulu Timisiului protteratulu Verșietulu, cu terminu de alegere pre **27 Decemvre a. c. st. vechiu**.

Emolumentele sunt: in bani gata 300 fl. v. a. 10 fl. pentru cercetarea conferintieloru, 6 orgii de lemne din care are ase incaldi si scól'a, 5 fl. pentru scripturistica si quartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune sunt aviasati a-si tremite recursele instruite conformu statu-

tulu organieu bis. adresate comitetulu parochialu la Prea Onoratulu Domnu Ioanu Popoviciu, protopresbiteru in Mercina per Varadia.

Solciti'a, in 21 Noemvre 1881.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu.

Statiunile invetiatoresci din *Checia-romana*, apartenatorie la inspectoratulu de scóla alu B. Comlosiului (Comitatulu Torontalu) prin nimicirea alegerii, devenindu vacante, pentru indeplinirea acestora se escrie concursu cu terminu de alegere pe **3. Ianuariu 1882. st. vechiu**.

Emolumentele sunt:

I. La scól'a pentru baeti cu invetiatoriu:

a. In bani 240 fl. ér pentru scripturistica 10 fl.

b. 50 meti (chible) grâu.

c. 4 jugere de pamentu aratoriu.

d. Quartiru liberu, 4 metri lemne de focu si 4 orgii de paie pentru sine.

II. La scól'a de fete cu invetiatorésa:

a. In bani 300 fl., 20 meti de grâu, quartiru liberu, 4 metri lemne de focu, si 4 orgii paie pentru sine.

Dela invetiatoriu se poftesce cu calificatiune deplina pentru statiuni de frunte, si cunoscerea limbei magiare ori germane. Avendu se provada si biserica cu cantari, in acést'a se aiba cunoscintia perfecta. Voru fi preferiti carii potu documenta desteritate in componerea coruriloru si a musicei vocale. Cei fara testimoniu de calificare nu potu compet'a.

Dela invetiatorésa, oalificare receruta, dar desteritate perfecta in lucrulu de mane doveditu cu documentu dela atare institutu.

Invetiatorii se voru presentá in vre-o dumineca in biserica. Recursurile se se tramita la M. O. D. inspectoru Paulu Tempea in Nagy-Torak per Béga Szent György.

Checia-romana, in 26 Novembre 1881.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Paulu Tempea** vicariu protop.

Confoumu ordinat. consistoriali de sub Nrii 787 si 950. B. a. c. Se escrie concursu pentru ocuparea parochieloru vacante in tractulu Beiusiului, anume:

1. *B. Urvisiu* cu fili'a *Borz*, emolumentele sunt: 10 holde de pamentu; un'a dina de lucru dela tóta casa; biru câte o vica de cucuruзу dela 130 numere si stolele preotiesci, terminulu de alegere pe **28 Dec. a. c.**

2. *Briheni* cu fili'a *Siustiu*, emolum. birulu preotiescu dela Briheni 1 fl. dela tóta cas'a, si stólele indatinate, ér dela Siustiu 50 de mesuri de bucate si stólele, terminulu pe **30 Dec. v. a. c.**

Recurentii au a-si tramite petitiunile sale cu documentele necesari pana la terminela de mai susu la subscrisul.

Beiusiu in 6. Dec. 1881.

In contielegere cu comitetele parochiali concerninte.

Vasilu Papu m. p.
protop. Beiusiului.